

stit in fiducia qua unusquisque sibi applicat promissiones divinas de remissione peccatorum, sed in assensu firmo quo a Deo revelata vera esse credimus, non propter intrinsecam rerum veritatem naturali rationis lumine perspectam, sed propter solam auctoritatem Dei revelantis qui nec falli nec fallere potest 278

+ THESIS XVI. — Actus fidei in sua essentia consideratus dici debet actus simplex atque omnino incomplexus, immediate innexus auctoritati Dei revelantis per praembulam cognitionem intellectui praesentatae, minime vero huic eidem cognitioni quae solum de praerequisitis est. Unde ipsa divina auctoritas reduplicative in quantum formalis obiecti munere fungitur, non cadit sub fidei actu ut quae propter seipsam creditur, iuxta notam Suarezii sententiam; neque etiam ut quae assensu immediato ex apprehensione terminorum affirmatur, iuxta Lugonis opinionem; sed pure et simpliciter ut propter quam credimus quaecumque sunt materialia fidei obiecta, ita ultimato terminando credendi motum, ut ne quaestioni quidem de ulteriori quadam resolutione locus remanere possit 287

+ THESIS XVII. — Actus fidei requirit praevium iudicium credibilitatis. Quod quidem iudicium non in vaga quadam sentimentalitate, neque in aspiratione et indigentia animi religiosi fundari debet, ut hodierni fautores methodi immanentiae, protestantico spiritu plus minusve imbuti dicunt. Sed fundetur necesse est in rationibus per quas innescit factum revelationis Dei, iisque vel absolute vel respective certis, id est, pro captu et conditione uniuscuiusque excludentibus dubium prudens. Denique haec eadem credibilitatis motiva, salva interim quoad rudes humana auctoritate parentum seu magistrorum, reponuntur in externis signis, miraculorum praesertim et prophetiarum, ad quo-

rum persuasibilem considerationem interior gratia hominem movet et adiuvat, quin absolute eam suppleat, loquendo saltem de lege ordinaria 300

COROLLARIUM — Ex praesserta necessitate certi iudicii credibilitatis nequaquam consequitur quod ii qui semel a Deo caelesti fidei donum percepunt, possint unquam habere iustam causam, aut recedendi ab assensu in veritates a Deo revelatas, aut eas in dubium revocandi donec demonstracionem scientificam de veritate fundamentorum suae fidei ipsi absolverint. Sed habita interim ratione conditionis longe disparis tum eorum qui ex ignorantia invincibili falsis haereticorum aut schismaticorum sectis more patrio adhaeserunt, tum eorum qui sub sanctae matris Ecclesiae magisterio unice veram in sua integritate edocti sunt, adhuc absolute dicendum est quod benignissimus Deus infallibiliter providet ut ii omnes quos de tenebris transtulit in admirabile lumen suum, habeant semper unde in hoc eodem lumine absque defectione rationabiliter perseverare possint, non deserens ipse nisi prior ipse deseratur 314

+ THESIS XVIII. — Tres sunt principales actus fidei theologicae proprietates. - Prima est obscuritas, quae tota derivat ex hoc quod materiale obiectum de non apparentibus est, formale autem non in aliqua evidencia, etiam mere extrinseca consistit, sed in sola auctoritate revelantis. - Altera est libertas, quam omnis prorsus fidei christiana assensus eatenus vindicat sibi, quatenus natura sua perse et immediate pendet a libero voluntatis imperio. - Tertia tandem est certitudo, ea que tam infallibilitatis quam indubitabilitatis; infallibilitatis quidem, quae superat certitudinem cuiusvis cognitionis naturalis; indubitabilitatis vero, quae est supra certitudinem omnis assensus congeneris, id est repositi in potestate et arbitrio voluntatis 318

modus THESIS XXVIII. — Actus spei christiana est certissimus ex parte Dei, cuius promissiones non fallunt, et virtus nunquam deficere potest. Est etiam ad iustificationem necessarius eadem necessitate qua est necessaria fides 376

QUAEST. 20-22. — De vitiis spei oppositis et de praceptis ad eam pertinentibus.

THESIS XXIX. — Duo sunt peccata spei theologicae directe opposita, per quae infusus habitus destruitur. Primum est desperatio; alterum est praeceptio qua quis quocumque modo a divina virtute auxiliatrice avertitur. Caeterae vero praeceptionis species quae eiusmodi aversionem non continent, sunt potius praeter quam contra spem theologicam, et ideo amissionem eius non causant. . . . 378

THESIS XXX. — Actus spei cadit sub pracepto quamdiu in hac mortali vita peregrinamur a Domino. Hinc non datur tam altae perfectionis status in quo ille actus locum amplius non habeat, et ab homine christiano non debeat sancte et meritorie exerceri 380

DE CHARITATE

Prolegomenon de charitate 386

QUAEST. 23-24. — De ipsa charitate.

THESIS XXXI. — Charitas est specialis virtus, rationem habens verae ad Deum amicitiae. Cuius obiectum est, formale quidem bonitas Dei in seipso, eaque specificative sumpta secundum quod in supernaturali beatitudine sese communicat; materiale vero, post Deum ipsum, omnis creatura rationalis divinam beatitudinem vel actu vel potentia participans. 391

THESIS XXXII. — Charitas, si tamen proprie accipiatur, et non aequivoce tantum pro iis quae qualemcumque similitudinem vel subordinationem ad eam habent, est excellentissima virtutum, quae imperat aliis omnibus, eisque dat ordinem ad finem, et pro tanto forma earum recte appellatur. 398

THESIS XXXIII. — Charitas, etsi eadem numero sit et in patria et in via, adhuc tamen conditionis longe diversae utrobique est, et solum in patria propter praestantialitatem obiecti, ad plenam perfectionem sui actus suique status perducitur 400

QUAEST. 25-26. — De diligendis ex charitate et ordine diligendorum.

THESIS XXXIV. — Quatuor sunt ex charitate diligenda. Aliquid quod supra nos est, Deus. Alterum quod nos sumus, anima propria. Tertium quod iuxta nos est, proximus. Quartum quod infra nos est, proprium corpus. . . . 404

THESIS XXXV. — Ordo charitatis imprimis in eo est ut Deus diligatur super omnia simpliciter. Quoad caeteros vero, vel attenditur quantitas boni ad quod diliguntur, vel quantitas dilectionis qua diliguntur. Et primo quidem modo, ordo charitatis est secundum ordinem coniunctionis dilectorum ad Deum; alio vero modo, est secundum ordinem coniunctionis eorumdem ad ipsum diligentem. 410

QUAEST. 27-33. — De actu charitatis.

De principali actu elicito, et de aliis actibus vel effectibus consequentibus. 419

QUAEST. 34-44. — De vitiis oppositis charitati et de praceptis ad eam pertinentibus.

De duplice ratione oppositionis ad charitatem. 422
De pracepto charitatis 423

Epilogus. 429

Aprobatio operis.

Cum opus cui titulus: *De virtutibus infusis, Commentarius in secundam partem S. Thomae*, auctore LUDOVICO BILLOT S. I., aliqui ejusdem Societatis theologi recognoverint, et probaverint, facultatem concedimus ut typis edatur.

Romae, die 7 Novembris, 1905.

ALOISIUS CATERINI S. I.

Praepositus Provinciae Romanae.

IMPRIMATUR

FR. ALBERTUS LEPIDI O. P., S. P. A. Magister.

—
IMPRIMATUR

JOSEPH CEPPETELLI Patr. Const., Vicesg.

THEISIS XIX. — Actus fidei est pro adultis medium necessarium ad iustificationem, et non tantum disjunctive in re vel in yoto, sed omnino in re. Insuper, eadem medii necessitate debet fides explicite ferri in duos fundamentales articulos ab apostolo signatos Heb. XI-6, non autem, ut probabilius dicendum videtur, in mysteria Trinitatis et Incarnationis. Verum haec duo mysteria simul cum aliis quae in symbolo continentur, sunt ab omnibus necessitate saltem praecepsi in Novo Testamento determinate cognoscenda, ac per hoc, explicita fide credenda 331

QUAEST. 4-9. — De habitu fidei.

+THEISIS XX. — Fidei habitus totus in intellectu est sicut in subiecto, et quamvis in statu perfecto virtutis non sit nisi charitate formatus, tenendum omnino quod fides formata et fides informis nequaquam differunt intrinsece, sed sunt quoad essentiam unum plane atque idem 339

+THEISIS XXI. — Habitus fidei secundum participationem subiecti potest esse maior in uno, et minor in altero. Sed secundum comprehensionem obiecti, aequaliter se extendet in omnibus habentibus eum ad omnia a Deo revelata, ita ut prorsus impossibile sit quod discredens unum articulum, habeat fidem informem de caeteris 341

THEISIS XXII. — Fides est virtus per se infusa, cui pro effectu recte assignatur purificatio cordis 343

QUAEST. 10-16. — De vitiis fidei oppositis et praeceptis ad hanc virtutem pertinentibus.

THEISIS XXIII. — Virtuti fidei absolute opponitur infidelitas, quae si in homine baptizato sit respectu dogmatum in manifesta Ecclesiae praedicatione iam existentium, speciali nomine haeresis nuncupatur 345

+THEISIS XXIV. — Quamvis habitus fidei non nisi per haereseos vel infidelitatis peccatum

destruatur, adhuc tamen contra pracepta ad hanc virtutem pertinentia graviter peccat quisquis voluntarie se coniicit in periculum recedendi a fidei firmitate, praesertim per indebitam lectionem librorum prohibitorum. Item quisquis refragatur definitionibus Ecclesiae in materiis non revelatis, sed solum cum revelatione connexis, aut pertinaciter retinet propositiones seu doctrinas quae tanquam ad haereticam pravitatem plus minusve accidentes, in iisdem decretis fuerunt confixae 348

DE SPE

Prolegomenon de spe 355

QUAEST. 17-18. — De spe secundum se.

+THEISIS XXV. — Materiale obiectum spei theologiae distinguitur in primarium et secundarium. Primarium est beatitudo aeterna, ita tamen ut beatitudo obiectiva quae est Deus ipse, veniat in recto, beatitudo autem formalis, quae est visio, solum in obliquo. Secundarium vero obiectum sunt, praeter gloriam corporis per quam beatitudo integratur, bona omnia sive spiritualia sive temporalia quae rationem mediæ habent ad consecutionem vitae aeternae 358

THEISIS XXVI. — Formale obiectum spei theologiae est summa bonitas Dei relativa, necnon et virtus eius auxiliatrix fidelitate in promissis obligata 363

+THEISIS XXVII. — Spes theologica, nedum aliquid inordinatum in se contineat, veram habet rationem virtutis, id est dispositionis perfecti ad optimum, pro quanto importat praesentem inhaesionem ad Deum, cuius auxilio innititur 368